

SLOVENE

Naročnina
za državo SHS:
a) po pošti mesečno Din 12
b) dostavljeno na dom
mesečno 10
za inozemstvo:
mesečno Din 20
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 15
v inozemstvu 35
Mesečna priloga: Vestnik SHS

Cene inseratov:
Enostopna pettina vrsta mal
oglasit po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, poslana itd.
po Din. 3.—
Pri večjem naročilu popust.
Izbeja vsak dan izvzemli
nedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poštmina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisni se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglas.
zagreb 39.011, sarajev. 7563, praške in dunaj. 24.797

Politični položaj v Italiji.

Za površnega opazovalca je danes go-
spodar položaja v Italiji fašizem. On uka-
zuje, a državna oblast njegove ukaze iz-
vršuje. Resnega nasprotnika fašizmu navi-
dežno skoroda nima. Nacionalistične stran-
ke so več ali manj z njim, socialisti so
razbiti v tri stranke in ubijajo svojo moč v
medsebojni borbi, a v ljudski stranki so
mnenja o fašizmu nesoglasna; ni malo ta-
kih, ki bi šli raje s fašisti nego s socia-
listi. Zadnji čas je po časopisju celo ope-
tovano krožila vest, da se popolari združijo
s fašisti in skupaj z njimi prevzemo vladu.
Fašisti sami so še pred kratkim napove-
dovali pohod na Rim in svojo diktaturo.

Ta veliki nastop fašizma je bil pa var-
ljiv in je presegal resnične moči fašizma.
Kakor je svoj čas italijanski socializem
omagala ob prvem revolucionarnem poizku-
su in se nato polagoma onemogel sesul,
tako je tudi fašiste postalo strah pred ve-
likim in odločilnim činom ter so se za-
vedli svoje nedoraslosti za tako podjetje.
Na državni udar ne mislijo več. A svojo
moč hočejo vendar nekako uveljaviti, zato
so hoteli kar čez noč vreči Factovo vladu
in diktirati člane nove volivne vlade. Toda
tudi se je pokazalo, da njihova moč ni za-
dostna niti za tak čin. Facta je ostal
miren in neomajen in je izjavil, da niti
oddaleč ne misli na beg pred fašisti, mar-
več da bo ostal na svojem odgovornem
mestu, dokler parlament ne izpregovori
svoje besede. V tem je zvesto stalo za njim
vse ministristvo in tako se mu ni bilo treba
dati niti toliko, da bi bil predčasno skli-
cal parlament. Na seji ministrskega sveta
dne 17. t. m. so sklenili, da se snide par-
lament 7. novembra t. l. Na otvoritveni seji
poda Facta svoje izjave o dosedanji vladni
politiki, nakar bo imel parlament priliko,
da takoj izreče svoje mnenje. V ostalem
sta določeni kot prvi točki, ki naj ju vza-
me zbornica v pretres — finančno vpraša-
nje in volivna reforma.

Izkazalo se je torej, da je vlada vsaj
znamenit močnejša nego fašizem. Sedaj je
vprašanje, kaj poreče zbornica. Vse kaže,
da si bodo parlamentarne stranke dobro
premislele, izreči se proti vladi, ki brani
red in zakonitost v državi, na korist struji,
ki oboje izpodkopava in spravlja v nevar-
nost največje dobrine naroda. Slep bi mo-
ral biti, kdor ne bi uvidel moralne škode,
ki jo trpi italijanska država na zunaj že
dosedaj vsled samolastnosti fašizma. No-
benega dvoma tudi ne more biti, da bi
svet Italije, v kateri bi se fašizem polastil
oblasti po državnem udaru ali drugačnem
pritisku, ne gledal ravno z zaupnim in do-
brohotnim očesom. V tem oziru je zlasti
angleško časopisje zadnje dni že jasno po-
vedalo svoje mnenje. Zato je malo verjet-
no, da bi parlament na ljubo fašizmu izre-
kel Factovi vladi svojo nezaupnico in jo
pognal v demisijo. Saj je glasom »Agenzie
delle Informazioni« celo D'Annunzio fa-
šizmu odrekel svoj placet. Te dni — 11.
t. m. — je namreč obiskal D'Annunzio
sam Mussolini, toda dosegel ni nič. D'An-
nunzio je rekel, da je in ostane predvsem
Italijan; nikoli ni bil ne fašist ne antifa-
šist, ne socialist ne antisocialist, tudi v
bodoče ostane nad vsemi strankami. »Si-
cer pa« — je dodal D'Annunzio — »nočem
ne neredov ne nasilja ne revolucij, pa naj
pridejo od katerekoli strani, še manj pa
republike« (med fašisti je močna republi-
kanska struja).

Kako si predstavljajo razvoj stvari
vladni krogi, nam jasno povedo izjave no-
tranjega ministra Taddeja nasproti poro-
čevalcu lista »Giornale d'Italia«. Taddei je
rekel: »Vladna notranja politika sloni na
neomajnem temelju zakonitosti. V teh
mejah je prostora in svobode za udejstvo-
vanje in uresničenje vsakršnega pro-
grama, razen takega, ki je državi škodljiv.
Kar tiče fašizma, je to velika moč, ki ima
pravico do primerne zastopstva v na-
ročju prvih državnih in parlamentarnih
organov, s čimer prevzame nase visoko
odgovornost pred narodom. Med fašizmom
in državo ni odkritega spora, on ne pobija
države kot sovražnik. Kadar pa gre preko
normalnega političnega gibanja, tedaj mo-
ra država posredovati in brzdati njegove

impulze. Da se unese kipenje fašizma in
poleže notranja kriza, je prvo sredstvo to,
da pridejo fašisti do oblasti. Pod težo od-
govornosti bi se strankarski boj kmalu
omejil na redne oblike. Izkušnja bi jih
poučila, kako škodljiva je za državo vsaka
nezakonita akcija in kako koristen čut za
disciplino med množicami. Fašisti morajo
iti prej ali slej v vladu in ta proces je že
v teku.«

Da je temu res tako — da se fašizem
res preraja v normalno politično stranko,
potrjuje v »Patriji« fašistovski poslanec

Bottai, ki svari fašiste pred prilizovanjem
liberalnih demokratov.

Zadržanje italijanske vlade do fašiz-
ma je nov dokaz, da se vlada poslužuje fa-
šistov v zunanji politiki nasproti naši drža-
vi. Italija neprestano zavrača podpis kon-
vencij za izvršitev rapalske, za nas itak že
dovolj sramotne pogodbe, da bi od Jugo-
slavije še kaj iztisnila. Tudi Factova vlada
je to storila in se izgovarja na zadržanje
fašistov. Bo-li znala naša slabotna vlada
brani dogovor mednarodnega značaja, ka-
koršen je sanmargheritska konvencija?

Letnik 1898 oproščen.

ZASLUGA JUGOSLOVANSKEGA KLUBA

Belgrad, 18. okt. (Izv.) Ljubljansko
vojno okrožje in druga prečanska vojna
okrožja so izdala odlok, da morajo vsi
moški, rojeni 1. 1898., takoj v vojno služ-
bo. Z ozirom na ta odlok so vsi moški
imenovanega letnika odšli v službovanje
h kadrom, čeprav so že služili v svetovni
vojni in po prevratu. Raditega je nastala
med ljudstvom velika nezadovoljnost in
ogorčenje. Prizadet je bil posebno kmet-
ski stan, ker je izgubil delovne moči. Po-
leg tega so vpoklicani večinoma že gospo-
darji ter imajo že svoje družine.

Kakor hitro je ta naredba izšla, so po-

slanci Jugoslovanskega kluba, posebno
Sušnik, Stanovnik in Pušenjak
večkrat pismeno in ustmeno interpelirali
vojnega ministra. Končno se je posrečilo
stvar povoljno rešiti. Na interpelacije po-
slanca Sušnika je izdal vojni minister
naredbo, da se oproste vojaške službe pri
kadru vsi rekruti rojstnega leta 1898., ki
so odslужili v bivši avstrijski vojski ali po
prevratu v jugoslovanski vojski rok, ki jim
gre po sedanjem zakonu o ustroju vojs-
ke. Odpust teh se izvrši še pred 1. no-
vembrom.

Proti politični korupciji v upravi.

SPREMENBA ZAKONA O SPLOŠNI UPRAVI V STRANKARSKE SVRHE. — IZ-
JAVA JUGOSLOV. KLUBA.

Belgrad, 18. okt. (Izv.) Na včerajšnji
seji narodne skupščine je pred sprejemom
zakona o spremembah v zakona o splošni
upravi v imenu Jugoslovanskega kluba
poslanec Sušnik podal sledečo izjavo:
Zakon o splošni upravi je tako nepravilno
izdelan, da ga je treba popravljati, ko še
ni niti leto dni star in se še ni oživotvoril.
Tudi ta popravek ne bo zadostoval in vse
bo ostalo še nadalje polno nejasnosti in
nedostatkov, n. pr. razdelitev imovine
prejšnjih pokrajin. Sedaj hoče vlada spre-
meniti zakon edino radi člena 23., s kate-
rim se omogoča, da še pred svojim pad-
cem imenuje velike župane in tako nepo-

trebno oškoduje državo. Veliki župani bo-
do vodili samo agitacijo za vladno stranko,
ker splošna uprava še dolgo časa ne bo
izvedena, ali vsaj tako ne, kakor je pred-
videva zakon. Mi smo proti, da se imenu-
jejo za velike župane javni delavci, ker
nimajo upravnega znanja in prakse in ker
bi taka imenovanja vodili samo strankar-
ski oziri. Ker smo nadalje sploh proti se-
danji razdelitvi države in ker stojimo na
stališču, da je potrebna revizija ustave v
avtonomističnem smislu in ker so spre-
membe v tem zakonu napravljene zato, da
se uganja politična korupcija, bomo gla-
sovali proti zakonu.

Borba za predsednika skup-
ščine.

Belgrad, 18. okt. (Izv.) Na včerajšnji
seji radikalnega kluba je bil izvoljen odbor
treh poslancev z nalogom, da prouči mi-
šljenje klubov za volitev predsednika par-
lamenta. V tem odboru so: Ljuba Jovano-
vić, Gjuričić in Andrić. Kakor znano, so
radikali proti izvolitvi dr. Ribarja, čeprav
izgleda, da Nikola Pašić neče iz tega na-
praviti vprašanje za spremembo v vladni
koaliciji. Na seji so se poslanci izjavili pro-
ti sedanji koaliciji in zahtevali od Pašića,
da poda ostavko.

Belgrad, 18. okt. (Izv.) Odbor trojice
je pričel danes z razgovori. Razgovarjal se
je tudi z načelnikom Jugoslovanskega kluba
dr. Korošcem. Razgovor se je kretal
okoli volitve novega predsednika in oko-
li krize vlade. Nato se je odbor razgovarjal
z Davidovičem, ki je izjavil, da ne more
dati definitivnega odgovora pred sejo de-
mokratskega kluba, ki bo razpravljala o tem
vprašanju.

Belgrad, 18. okt. (Izv.) Danes popoldne
so imeli daljši razgovor gg. Davidović,
dr. Ribar in dr. Korošec.

Skupen nastop opozicije.

Belgrad, 18. oktobra. (Izv.) Danes so
se sestali načelniki opozicijskih strank.
Na sestanku so razpravljali o volitvi no-
vega predsednika narodne skupščine in o
držanju opozicije v sedanji vladni krizi.
Vsi so se zedinili v teh vprašanjih in
bodo ostali stalno v medsebojnem stiku.
Gotovo je, da bodo opozicijske skupine
v enem in drugem vprašanju nastopale
enodušno.

Sporna vprašanja v JDS.

Belgrad, 18. okt. (Izv.) Jutri ob dese-
tih dopoldne bo imel demokratski klub se-

Danes se Lovreković vrača v Zagreb, kjer
bo poročal o svojih razgovorih v Belgradu.
Gotovo je, da bo došla večja skupina Ra-
dićevih poslancev v Belgrad, čim se spre-
meni sedanji režim in po reviziji ustave.

Ljubljanske zadeve v parla-
mentu.

Belgrad, 18. okt. (Izv.) Jutri ob dese-
tih dopoldne bo seja narodne skupščine,
na kateri bodo ministri odgovarjali na vpra-
šanja raznih poslancev. Notranji minister
bo odgovoril na interpelacijo poslan. Go-
stiničarja in tovarišev radi razpusta
občinskega sveta in upravnega odbora Me-
stne hranilnice v Ljubljani.

Prehrana Dalmacije.

Belgrad, 18. okt. (Izv.) Poslanec Ju-
goslovanskega kluba Stanko Banić je po-
sredoval pri ministru za socialno politiko
v vprašanju prehrane Dalmacije. Razložil
je obupno stanje ljudstva v Dalmaciji, ki
mu je treba brez odloga pomagati, da se
reši lakote. Minister dr. Žerjav je izjavil,
da bo ministrstvo takoj odposlalo svojega
delegata v Romunijo, da nakupi 1000 va-
gonov koruze za Dalmacijo, ki bi stala, po-
stavljena v Dalmacijo 10 kron za kilogram.
Za prehrano Dalmacije namerava mini-
strstvo organizirati medstrankarsko cen-
tralo v Splitu, v katero bi šle združene
organizacije, občine in aproviacijske usta-
nove. Poslanec Banić je zahteval, da mi-
nister za socialno politiko izposluje v mi-
nistrskem svetu izredni kredit za javne
zgradbe, da ljudstvo dobi priliko, priti do
denarja. Dr. Žerjav je izjavil, da je mini-
strski svet že odbil njegovo zahtevo za iz-
redni kredit 7.000.000 Din.

Zopet umazane afere.

Belgrad, 18. okt. (Izv.) V tukajšnjih
parlamentarnih krogih se govori o raznih
umazanih aferah, v katere je baje zaple-
ten tudi vojni minister, čigar stališče je
vsled tega omajano.

URADNIŠKI ZAKON.

Belgrad, 18. okt. (Izv.) Včeraj popol-
dne je imel zakonodajni odbor sejo, na ka-
teri je podaljšal rok pododboru za uradni-
ško vprašanje do 1. novembra.

TRI MESTA ZA SLOVENCE PRI DRŽAV-
NEM SVETU.

Belgrad, 18. okt. (Izv.) Danes je imel
državni svet sejo, na kateri so bili izvolje-
ni vsi tajniki, razen treh, ki so pridržani
Slovincem.

KREDITI.

Belgrad, 18. oktobra. (Izv.) Jutri po-
poldne bo seja finančnega odbora. Raz-
pravljali bodo o resnih vprašanjih in
odobrili kredite, ki jih zahteva finančni
minister.

Italijanski parlament sklican.

Rim, 18. okt. (Izv.) Stefani poroča, da
je ministrski svet sklenil pozvati predse-
dnika zbornice in senata, naj skliče sejo
za 7. novembra.

Sprejem Mažarske v Društvo
narodov in češkoslovaška.

Praga, 18. okt. (Izv.) »Tribuna« poro-
ča: Češkoslovaški poslanik v Parizu, dr.
Osudski, je izjavil glede sprejema Mažar-
ske v Društvo narodov, da so od mažar-
skih krogov razširjene vesti, da je Češko-
slovaška hotela preprečiti sprejem Mažar-
ske v Društvo narodov, popolnoma nere-
snične. Grof Banffy je sam moral priznati,
da je Češkoslovaška že v podkomisiji pri-
poročala sprejem, ker je bilo to tudi v nje-
nem interesu. Mažarska je namreč ob spre-
jemu morala slovesno obljubiti, da bo iz-
polnila vse točke mirovne pogodbe.

češkoslovaško-bolgarska
paroplovna družba.

Sofija, 18. okt. (Izv.) V Sofiji in Ru-
ščuku se bo ustanovila češkoslovaško-bol-

garska donavska paroplovna družba. Prošnja za dovoljenje ustanovitve te družbe je pri vladi že vložena.

Brezposelnost v češko-slovaški.

Brno, 18. okt. (Izv.) Čimbolj se bliža zima, tembolj narašča število brezposelnih delavcev. Stavbena sezona gre h koncu in stavbni delavci ostajajo brez dela. Oktobra je bilo prijavljenih 5431 brezposelnih več kakor avgusta meseca.

Praga, 18. okt. (Izv.) Splošna tekstilna zveza v Liberecih je izdala oklic na župane, naj vplivajo na delodajalce, da ne ustavijo svojih obratov.

Delegati Društva narodov na Dunaju.

Dunaj, 18. okt. (Izv.) Zvezni kancelar dr. Seipel, zunanji minister dr. Grünberger ter finančni minister dr. Segur so danes sprejeli na skupni konferenci delegate Društva narodov, ki so prišli na Dunaj. Dr. Seipel je otvoril sestanek s kratkim pozdravom, na kar je poročal o stanju, v kakršnem se nahaja zadeva ženevskih protokolov in sporazuma v avstrijskem parlamentu.

Protiangleške demonstracije v Perziji.

Moskva, 18. okt. (Izv.) Po poročilih iz Teherana je v Perziji nastal hud spor med vojaškimi oblastmi in vlado. Varnostne službe ne opravljajo nihče. Te dni so se vršile burne demonstracije, naperjene proti Angležem.

7.500 ČESKIH ŠOLARJEV V AVSTRIJI.

Dunaj, 18. okt. (Izv.) V šolskem letu 1922/23 je na Nižje-Avstrijskem vpisanih na ljudskih šolah 7.500 čeških učencev, t. j. 250 več kakor lansko leto.

PRED NOVIM ZVIŠANJEM ŽELEZNIŠKIH TARIF V AVSTRIJI.

Dunaj, 18. okt. (Izv.) V parlamentarnih krogih se govori o novem 100% povišanju železniških tarif, ki naj bi stopilo v veljavo dne 4. novembra.

WILSONOVO ZDRAVSTVENO STANJE SE JE POSLABŠALO.

Newyork, 18. okt. (Izv.) Zdravstveno stanje bivšega predsednika Wilsona je trajno slabo. Paraliza rapidno napreduje.

CHURCHIL OBOLEL.

London, 18. okt. (Izv.) Angleški zunanji minister Churchill je obolel na vnetju slepiča.

NESOGLASJE O ORIENTSKI KONFERENCI.

Pariz, 20. okt. (Izv.) Predlog angleške vlade, naj se 20. oktobra vrši v Londonu konferenca, ki naj pripravi vse potrebno za orientalsko konferenco, je italijanska vlada sprejela. Tudi francoska vlada je predlog sprejela, vendar je izrazila željo, naj bi se ta konferenca vršila v Parizu.

ITALIJA IN DODEKANEZ.

Rim, 18. okt. (Izv.) Pred večerajšnjo sejo ministrskega sveta je podal zunanji minister Schanzer poročilo o zunanjem položaju. Med drugim je zavrnil vest londonskega »Timesa«, da se Italija pogaja s Turčijo zaradi odstopa Dodekaneza, kot nerresnično.

KRASSINOVA DEMISIJA DEMANTIRANA.

Berlin, 18. okt. (Izv.) Vest, da je Krasin odstopil, sovjetska vlada uradno demantira kot popolnoma neutemeljeno.

FUZIJA NEMSKIH SOCIALISTOV.

Berlin, 20. okt. (Izv.) Obe socialdemokratski frakciji sta se večeraj združili v eno. V predsedstvo so izvoljeni: Herman Müller, Scheidemann, Deckmann in Hänke.

KRITIKA UKRAJINSKEGA KOMUNISTA.

Pariz, 18. okt. (Izv.) Ukrajinski ljudski komisar Manuela je večeraj popoldne imel na kongresu komunistov govor, v katerem je dejal, naj od njega ne pričakujejo ljubeznivosti. Hoče govoriti le resnico o komunistični stranki Francije. V Rusiji niso priznawali niti človeškim življenjem, če je bilo to potreba. Zato hoče tudi izreči odkrito in ostro kritiko vodilnih oseb komunistične stranke v Franciji, ki vedno omahuje le na pol pota ter mešetarji z 21 točkami, postavljenimi od moskovskega vodstva. Desničarske elemente je treba brezpogojno odstraniti. Govor je napravil viden vtis na poslušalce. Z ozirom na vtis govora je odpadla že napovedana seja, na kateri so hoteli centrumaši in levčarji spraviti v razgovor akcijo za enotno fronto.

KONTROLOR MIKULI ARETIRAN.

Dunaj, 18. okt. (Izv.) Radi ponarejanj in poneslavljenj pri zagrebškem čekovnem uradu posledovani višji kontrolor Vojo Mikuli, ki je bil zaprt v Lipnici, je od tam

ušel iz zapora. Sedaj se je posrečilo avstrijski policiji, da ga je prišla v nekem hotelu v Badnu, kjer je stanoval pod napačnim imenom.

PROTIKOMUNISTIČNI AKT FRANCOŠKE VLADE.

Pariz, 18. okt. (Izv.) Madžarski delegat na francoskem komunističnem kongresu je bil kot inozemec izgnan. Italijanski delegat na istem kongresu je bil aretiran. Tudi njega bodo izgnali.

NAPOVEDANA STAVKA V WALESU.

London, 18. okt. (Izv.) Delavci v Walesu bodo prihodnji ponedeljek izdali oklic, v katerem bodo naznanili, da bodo dne 6. novembra ustavili delo.

EKSPLOZIJA NA VOJAŠKEM VEZBALIŠČU.

Challon sur Marne, 18. okt. (Izv.) Na vojaškem vezbališču je nastala eksplozija. 2 vojaka sta ubita, 2 častnika in 12 vojakov je pa več ali manj ranjenih.

Politične novice.

+ Dve kandidatni listi. Liberalni stari, zvezani z narodnimi socialisti, kandidirajo dr. Ravniharja na čelu liste, na drugo mesto pride Stane Vidmar od NSS. Ker sta obadva Sokola-telovadca, bi se ta lista morala nazivati telovadna lista. Mladi demokratje pa imajo za nosilca liste dr. Milana Vidmarja (brata Staneta Vidmarja), znanega šahista, vsled česar so Ljubljanci mnjenja, da naj se ta lista imenuje šahovska lista.

+ Nedostojna brata. »Jutro« in »Narod« sta brata, čeprav bi »Narod« moral biti vsled svoje častiljive starosti stari stric mladega »Jutra«. Ta dva brata pa sta skregana. To se med brati, posebno če so slabo vzgojeni, večkrat primeri. Toda prav posebno slabo pa morajo biti vzgojeni bratje, ki se med seboj tako psujejo, kakor se psujeta ta dva brata. Današnje »Jutro« očita »Narodu« in njegovi stranki sledeče lepe stvari: »Varanje javnosti«, »nedostojna agitacija«, »agitatorji (starinov) lažejo«, »najbrezvestnejši zlorabljalci«, »lažnjivi humbug« itd. Brat »Narod« pa odgovarja bratu »Jutru« in mu očita »gnusno volilno kampanjo« proti NSS pri zadnjih volitvah ter proglasa, da je on za poštenost. Tako si brata drug drugemu očitata »nedostojna, brezvestna, lažnjiva in gnusna« sredstva. — Zopet ne moremo drugače, kakor reči — da se nobenemu ne zamerimo —, da imata oba prav. Poznata se pa tudi tako dobro, da je vsaka pomota izključena.

+ Naslednik Etbina Kristana v narodni skupščini je socialdemokrat Krušič iz Trbovelj. Etbina je vendarle odložil svoj poslanski mandat. Ni pa izstopil iz stranke kakor tudi ne Tone Kristan, kolikor je znano. Tudi vladni penzionist Korač je še vedno odličen član socialistične stranke Jugoslavije. Kaj čudno se potem slišijo te le »Naprejeve« trditve: V vsako stranko se poleg poštenjakov natepejo tudi ljudje, ki niso prišli v njo radi njenega programa, temveč radi koristolovstva ali častihlepnosti... Ali eno posebnost pa imajo socialistične stranke — če so res socialistične — in to je, da so se dosedaj še vedno znale otresti ljudi, ki so z nepravilnim delom pokazali, da v stranko ne spadajo. Iz tega izvajanja sledi samo en zaključek: Socialistična stranka Jugoslavije res ni socialistična!

+ SHS-kriza. G. ministrski predsednik Pašić bo študiral resolucijo glavnega odbora demokratske stranke do 2. novembra. Tedaj bo sklical zopet sejo ministrskega sveta in poročal, ali poda ostavko ali ne. Sedanja vladna kriza postaja že naravnost dolgočasna. Krize naših vlad bodo po svoji dolgotrajnosti postale predmet svetovnih šalivcev. Graška »Tagespost« že objavlja o krizi članek z naslovom »das Land der Dauerkrise«.

+ Nova stranka. Belgrajska »Tribuna« poroča, da se je dr. Veljković na zagrebškem kongresu sporazumel z dr. Tomljenovićem in dr. Smoljako, da se ustanovi nova stranka z imenom »Jugoslovanska narodna stranka«.

+ Brezglavost zunanje politike Pašićevega režima se čezdalje bolj očituje. Ko je Kemal-paša potolkel Grčijo, je bila jugoslovansko orientirana javnost v državi S. H. S. splošno za to, da se naj naša država ne zaplete v noben konflikt s Turčijo, naj pa v diplomatskem oziru podpira bolgarsko stališče, ki gre za osiguranjem bolgarskih interesov v Traciji, zlasti kar se tiče svobodnega izhoda te države na Egejsko morje. Naš režim pa se je kakor pijan opotekal zdaj na levo zdaj na desno in je končno ostal popolnoma pasiven. Zato pa je tembolj delavna Italija, ki se je postavila na turško stališče, da od Kemal-paše dobi placet za stalno prisvojitve dveh otokov v Dodekanezu, kar italijanska vlada sicer demantira, obenem pa podpira Bolgarijo glede Dedeagača. Snuje se pa še veliko večja intriga, kako bi se vse balkanske države zvezale proti kraljevini S. H. S. in jo izolirale, tako da bi se ustvaril jez proti Jugoslaviji tudi ob Egejskem morju — v Jadranskem smo itak vse važne pozi-

cije izgubili v Rapallu. Kmalu se otvori važna orientalska konferenca, na katero so vsi pripravljeni razum naše vlade in njene diplomacije, kajti naš režim ima rešiti veliko bolj važna vprašanja — n. pr. »rekonstrukcije« kabineta, boljše rečeno novo porazdelitev ministrstev med radikale in demokrate, da bodo prišli vsi na vrsto, ki še niso bili...

+ Ljeningovo pismo Kemal-paši. Specijalna sovjetska vojna misija je prinesla s seboj v Angoro pismo, ki ga je pisal Ljening Kemal-paši. Ljening obžaluje, da se ne more s Kemalom osebno sestati, da z njim pretresa celo vrsto vprašanj, katere se tičejo Rusije in Turčije ter celega muslimanskega sveta. Ljening svetuje Kemalu, naj glede vprašanja morskih ožin napram Angliji nič ne odneha, a Rusija bo Turčijo v slučaju potrebe najodločneje podpirala. (Rus-kulta).

+ Anglija odplačuje dolg Ameriki. Angleška vlada je dne 16. t. m. plačala Ameriki 50 milijonov dolarjev na račun svojega vojnega dolga, ki ga ima v Ameriki. To dejstvo je v Ameriki povzročilo veliko pozornost, posebno ker nihče ni pričakoval, da bo Amerika od svojih vojnih upnikov sploh kdaj kaj dobila nazaj. Newyorški list »World« piše, da je angleška vlada s tem plačala Združenim državam daleko večji znesek, kakor ga je kadarkoli v svetovni zgodovini kaka vlada plačala drugi vladi. Ker si je angleško ljudstvo naprtilo to breme, si mora sedaj povisavati davke, kakoršnih ne bi preneslo nobeno ljudstvo sveta, in to sredi strašne depresije, pod katero trpi angleška trgovina, in v času, ko je na Angleškem več ko en milijon brezposelnih, ki jim je treba plačevati brezposelno podpora. Anglija pričinja odplačevati, ne da bi mogla upati, da bodo njene terjatve plačane. V bodoče ne bo nihče mogel trditi, da se Anglija hoče iznebiti svojih obveznosti, če zahteva, da naj se mednarodni dolgovi zmanjšajo ali izbrisajo.

Dnevne novice.

— Nov stanovanjski zakon. Minister za socialno politiko dr. Žerjav je podpisal načrt novega stanovanjskega zakona, ki naj stopi v veljavo 1. jan. 1923. V tem načrtu se je izkazal dr. Žerjav zopet za zaščitnika »revčeve«. Bogataši in milijonski zavodi bodo dr. Žerjavu vnovič lahko hvaležni za tak zakon. V § 2 sicer določa, da se stanovanja in poslovni prostori, ki jih je najemnik imel v najemu 1. jan. 1923, ne smejo odpovedati do 1. jan. 1925. Mogoče so gotove izjeme. Toda s tem stanovanjska kriza še ni rešena. Glavno je, da se zida. Zidati pa morajo v prvi vrsti tisti, ki lahko zidajo. Kako dr. Žerjav prijemlje te? V § 3 določa dr. Žerjav: »Denarnim zavodom, zavarovalnicam, trgovskim in industrijskim družbam, ki delajo z večjim obratom, najeto stanovanje lahko zapleni stanovanjski urad, če po preteku gotovega časa ne začno graditi lastnih poslopij za delavnice in stanovanja. — Zapleni pa se tako najeto stanovanje še le po 2 letih. Enako se zapleni stanovanje zasebniku, ki ima več ko 1 in pol milijona dinarjev premoženja ali več ko 60.000 Din dohodkov na leto, če po preteku 2 let ni zgradil lastne hiše.« — Kapitalisti, ki se branijo zidati, bodo tedaj imeli časa še leta in leta za prepotrebno zidanje, medtem pa naj stanovanjska beda reveže še tako muči in uničuje. In kapitalistom na ljubo je dr. Žerjav skoval svoj novi zakonski načrt. Stanovanjske naredbe in stanovanjske določbe, ki slone saj deloma na dr. Gosarjevi naredbi, so se v Ljubljani saj deloma izvajale. Zato se je v Ljubljani v tem oziru tudi precej storilo, čeprav ne še toliko, kolikor bi se bilo lahko, ko bi bila ostala v veljavi dr. Gosarjeva naredba v polni moči. Toda v Mariboru in drugod na Slovenskem ni bilo nikogar, ki bi bil hotel obstoječe določbe izvrševati. Ko se je slednjič Mariborska občina odločila, upornim bankam stopiti na prste ter jih deložirati, ker niso pravočasno v zmislu zak. določil pričele graditi, je dr. Žerjav delovanje ustavil do 1. januarja 1923. In sedaj prihaja z zak. načrtom, ki naj stopi v veljavo 1. jan. 1923 in ki določa, da bodo uporne banke lahko mirno zasedale številna rodbinska stanovanja v tujih hišah, ne da bi jim bilo treba zidati, kakor določa zakon. Minister dr. Žerjav je v to svrhu ukinil obstoječi zakon do 1. januarja in do tega termina misli predložiti nov zakonski načrt. Lep varuh zakona to, lep »socialni« minister. Pričakujemo, da bodo pravi varuhi zakonov ministra dr. Žerjava radi tega njegovega svojevoljnega akta poklicali na odgovor.

— Vzorno informira vlada časopisje v Sloveniji, odkar je ukinila Ljubljanski dopisni urad. V njegovo nadomestilo je ustanovila tiskovni referat pri pokrajinski upravi v Sloveniji, od katerega pa od njegovega obstoja sem še nismo prejeli niti enega vladnega komunikeja. Zdi se, da je ta tiskovni referat samo za to tu, da informira vlado, ne pa tudi, da vlada informira javnost, kakor bi vsak razsoden človek pričakoval vsaj v važnih zunanje-političnih vprašanjih. Čemu obstoji v Belgradu neki »Presbiró«, ako ne da od sebe niti ene

fige? Je-li ustanovljen samo za Belgrajčane? Potem ga pa naj ti sami vzdržujejo! O izbornem delovanju tega čudnega tiskovnega referata pri pokrajinski upravi pričajo dejstva, da smo po večmesečnem njegovem spanju prejeli danes, 18. oktobra, senzacionalno poročilo, da je bil g. Ivan Hribar dne 10. oktobra v Libeličah.

— Nove limanice v svrhu lova pristašev za »samostojno kmetско stranko« je izmislil gospod V. Rohrman v uradnem glasilu Kmetijske družbe za Slovenijo »Kmetovalcu«. Tam razlaga v članku »Mladinske organizacije na kmetih«, kako naj bi se v svrhu stanovske vzgoje kmetijske mladine osnovali nekaki mladinski kmetijski klubi pod osrednjim vodstvom »Kmetijske družbe«, kar vse nedolžno izgleda, da ne bi gospod Rohrman to reč zabelil nekaterimi ocvirki, ki jasno kažejo, kaj šni so namenili tega navdušenega pristaše »samostojne« stranke. On namreč meni, da je ta od njega zamišljena »strokovna« organizacija kmetijske mladine potrebna zato, ker so »se po deželi razvila razna društva, ki že v zgodnji mladosti zavajajo mladino na stranska pota in jo zastrupljajo s svojimi strankarsko-političnimi cilji.« Da bi meri na krščansko mladinsko organizacijo, ki je samostojnejšem trn v peti in jo zato skušajo diskreditirati, češ, da mladina »zavaja na stranska pota,« ni težko uganiti. Še bolj jasni pa postanejo nameni pisca, ko nadalje razlaga, da bi te klube morali osnovati in voditi učitelji terokrajni ekonomski, torej ljudje, ki so žal danes po večini svobodnomiselnega mišljenja in po precejšnjem delu tudi agitatorji »samostojne«. Zato iz te moke pač ne bo kruha, ker naše kmetско ljudstvo ni tako nezavedno da bi se dalo pod firmo »Kmetijske družbe« speljati na led »samostojne kmetijske stranke.« Omenjati je le, da je številni »Kmetovalca«, ki je ta genijalni načrt objavil, izšla pod izrecno odgovornostjo g. ravnatelja Pirca, kakor on sam v »Družbi« njih vesteje konstatira, ker se tajnik, ki da je sicer za list odgovoren, nahaja na dopustu. Vidi se torej, da bi tudi g. rav. Pir rad videl samostojno politično mladinsko organizacijo, dasi pri vsaki priliki rad zagotavlja, da on nima s politiko nič opraviti in da je on z Družbo in listom vred popolnoma nepristranski kmetijski strokovnjak. Dejstva govore drugače, kar sicer ves svet itak že davnej ve.

— Gospod predsednik Kmetijske družbe, Gustav Pirc, pozivlja kmetovalce v 19. številki »Kmetovalca« z debelimi črkami naj »bodo pravični in ne smatrajo cel umetnih gnojil previsokih,« zato naj kljub tem cenam letos gnojijo svoje travnike. Tamaževo žlindro, kalijevo soljo in kajni tom. Nato g. predsednik govori o raznih »hujskačih« in »surovih zmerjačih« in razlaga, da umetna gnojila po vojski stanejo več nego pred vojsko, kakor da bi kmetje tega sami ne vedeli. Tako po strani nas pa še ošvigne, češ, da bi danes vsak po ceni kupoval in drago prodajal to pa da žal ne gre, ker, »dokler bo svet stal, bo vladala vedno težnja nakupovalne cene spraviti v sklad z nakupnimi.« Zato zaključuje g. Pirc svoja izvajanja, naj imeli mi kmetovalci potrpljenje. — To vse se meni zdi nekam tajnostno. Nihče nam reč ne zahteva umetnih gnojil od Družbe po predvojni cenah, saj je od vojske m nulo že par let in smo navajeni na znatno povišanje cen umetnih gnojil ter ni bil posledaj glede tega kakšnih pritožb zopet Družbo. Čemu torej ta poziv g. predsednika? Enostavno zato, ker so cene, ki s zdaj zahtevajo, veliko previsoke tudi današnje izredne čase. Zakaj, natančno ne vem, pač pa se čuje, da je g. Pirc nakup umetna gnojila na Angleškem po precej merno visoki ceni, ko bi jih mogel dobiti drugod ceneje. Zato bi bilo dobro, če bi predsednik, namesto da nam daje nepotrebné nauke, to zadevo natančneje pojasnil. — Kmetovalce.

— Rogaška Slatina — zimska sezona. Da se omogoči zdravljenje v Rogaški Slatini tudi revnejšim slojem in onim, ki poletnem času ne morejo za dalje čas zapustiti svojih poslov, je zdraviliško ravnateljstvo z odobrenjem zdravstvenega odseka za Slovenijo v Ljubljani, sklenilo pustiti zdravilišče odprto v omejeni obsegu tudi v zimskem času. Gostom, ki hočejo ubežati za nekaj dni hrupnem mestnemu življenju in pomiriti svoje živce, bo Rogaška Slatina postala priljubljeno pribežilišče, kakor tudi vsem onim, ki bolehalo na želodčnih in črevesnih boleznih in v letni sezoni za njih zdravljenje n najdejo časa ali prostora v tem zdravilišču. Četudi bodo gostom na razpolago vsa zdraviliška sredstva kakor v poletni sezoni, bodo cene z ozirom na omejeni obrat zmerne. Upati je, da bo to zdravilišče ki leži zelo ugodno tudi za različne zimske športe v doglednem času privabilo svoji krasni zimski odeji čim največ gostov v okrilje svojih zdravilnih vrelcev. Glej inseratni del. 4420.

— Iz našega gospodarstva. Belgrajski »Politika« poroča, da so pred kratkim državnega gozda v Bački brez dražbe prodali 18.000 kubičnih metrov drv po 38 Din meter. Kupec je ta drva par ur nato pr

dal mestni občini v Somboru po 92 Din meter!

— Povodenj je napravila na obrežju Čabranke veliko škodo. V Osilnici je odplavila cele kose najbolj rodovitne zemlje. Tudi v Dragi je napravila povodenj silno škodo. Na Travi je uničila cele sadeže. Poslanec Škulj je pri pokr. upravi v Ljubljani in pri centralni vladi interveniral za takojšnjo pomoč. Gen. inspekcija voda odpošlje takoj na lice mesta svojega inženirja.

— Davek na vozove na vzmeh. Uradnih pojasnil radi tega davka ni konca, kar dokazuje, kako nesrečna je ta odredba in nepotrebna. Sedaj hočejo pritisniti tudi naše stare koleselje. Prometne razmere gredo silno navzdol. Naše poslance prosimo, da delajo na to, da se te nespametne takse sploh ukinejo, oziroma, da jih plačujejo samo tisti, ki držijo take vozove samo za luksuz, recimo tisti, ki imajo po več takih voz. Če se ne motimo, imajo tako na Češkoslovaškem.

— Zapuščinski davek višji nego zapuščina. V Brodu na Savi je neki trgovec zapustil svoji hčeri v oporoki 17.176 K. Za to zapuščino je davčna oblast predpisala za 23.634 K pristojbini!

— Pametna prepoved. Sarajevska pokrajinska vlada je temeljem naredbe notranjega ministrstva za pobijanje luksusa prepovedala v Sarajevu vse kabarete, varieteje in bare. Vsa zabavišča morajo biti ob 11. uri zvečer zaprta.

— »Nema pare!« »Večer« javlja iz Belgrade, da je dr. Žerjav predlagal za uradnike poseben denarni prispevek za nabavo obleke. Finančni minister je po svoji stari navadi odgovoril, da »nema pare.« Vlada je tudi odbila predlog, da bi dobivali uradniki plače v zlatu (preračunane in izplačljive v papirju). Tudi povišanju draginskih doklad se vlada upira, ker »nema pare.« Denar bi mogla dobiti vlada le s povišanjem davka na alkohol in na zemljišča. Tega povišanja pa se vlada zopet boji z ozirom na bližajočo se volitve. In tako država še danes »nema pare,« pa samo za potrebne zadeve, za nepotrebne pa »uvek ima pare.«

— Mednarodna zveza za zakonito delavsko varstvo je zborovala v Zenevi 13. t. m. O tem se poroča: Od 10. občnega zbora internacionalne zveze za zakonito delavsko varstvo postavljena druga komisija je vzela na znanje pismena in ustmena poročila o izkušnjah z obratnimi sveti. Komisija je zaslila več govornikov o tem predmetu. V soboto se je vršila plenarna seja, na kater se je sklenilo, naj se skušnje o obratnih svetih še dalje zbirajo. Bog ve, kdo je zastopal SHS na tej konferenci in kaj neki je možakar, poslan od naše vlade, povedal strmečim inozemcem o skušnjah z obratnimi sveti pri nas?

— »Živa cerkev«, kakor so krstili one škofo in duhovnike, kateri so hoteli s pomočjo sovjetske vlade zavladati nad rusko pravoslavno cerkvijo, vednolj razpada. Zdaj imamo že »slobodno cerkev« in »preporojeno cerkev« kot novi, istotako brezpomembni ločini. Laiki »živo cerkev« popolnoma bojkotirajo. Pregarjana »stara« cerkev se nasprotno bolj in bolj ojačuje, zlasti izza smrtne obsodbe nad škofom Benjaminom. (Po Rus-kultu).

— Novi prefekti. Italijanska vlada je za prefekta v Trstu določila comm. Crispa Moncada, za prefekta v Tridentu pa dose danjega izrednega komisarja v Zadru comm. Moronija.

— Izpiti na kmetijski šoli na Grmu. V dneh od 24. do 27. oktobra t. l. se vršijo na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu odhodni izpiti učencev. Po zakonu o nižjih kmetijskih šolah so ti izpiti javni in ima k njim vsak interesen pristop. Želeti je, da se te pravice poslužijo zlasti stariši učencev in kmetovalci iz okolice.

— Uradni list št. 108 od 17. oktobra prinaša med drugim zakon, s katerim se pušča v veljavi: Začasni zakoni o mirovnih pogodbah z Nemčijo, Avstrijo, Bolgarijo in Madžarsko, začasni zakon o pogodbah z Italijo, podpisani v Rapallu dne 12. novembra 1920 in začasni zakon o pogodbah med glavnimi zaveznimi in pridruženimi silami in Poljsko, Romunijo, državo Srbijo, Hrvatov in Slovencev in državo Češkoslovaško o izvestnih mejah teh držav, podpisani v Sevresu dne 10. avgusta 1920. — Nadalje objavlja zakon, s katerim se gasilna društva oproščajo plačila carine in ostalih taks pri uvozu potrebnih predmetov.

— Umrla je dne 15. t. m. v Karlovcu v 67. letu starosti g. Emilija Ribar, mati predsednika narodne skupščine g. dr. Ivana Ribarja.

— Z našo mejo. Dne 19. t. m. je ustavil graničar Tit Buhov šest primorskih fantov iz Ollice, ki so šli ob meji po italijanskem ozemlju na Trako kupovati ovce. Graničar je velel fantom: »Sklonite denarce.« Ti so se pokorili ukazu in zložili takoj svoje denarce, v katerih je bilo 1875 lir gotovine, na kup. Nato je pristopil graničar k temu kupu, »izvadil denar, ga dal na en kup, denarce pa na drugega, nato pa velel fantom, da naj vzame vsak svojo denarico in naj gre. Ker so fantje čakali, da jim vrne še denar, je dal vsakemu zausnico in jim ukazal bežati. Za bežanje pa je še oddal 6 streliv in pištolo. Fantje so naznanili zadevo orožništvu v Hotedersici. Graničar sam pa trdi, da ni bilo tako. Pravi, da je fantom ukazal, da naj obrnejo žepe, ker se je bal, da imajo pri sebi revolverje in da so fantje zbežali sami, ko je on pobiral denar, da ga odda carinarni. Buhov je izročil carinarni le 415

kron. Zadeva se bo pojasnila pred vojaškim sodiščem.

— Paketni promet a Sušakom. Paketni promet a Sušakom še ni odprt. Toliko občinstvu v blagohotno obvestilo.

— Z doma pobegnil. Posestnikov sin Janez Zidar iz Bistrice št. 2, obč. št. Rupert, okr. Krško je izginil dne 1. okt. 1922 rano zjutraj s svojega doma in je doslej njegovo bivališče popolnoma neznan. Zidar je nekoliko umobol in se sumi, da je vsled napada svoje bolezni neznan kam odšel. Rojen je l. 1895, srednje postave, plavih las in obrvi ter ravno takih, majhnih brkov. Pri odhodu z doma je bil oblečen v praznično črno obleko, nosil je črna žametna klobuk in črne čevlje na zadrgo ter prazen nahrbtnik.

— Poizkušeni vlom v prodajalno. — Iz Zg. Kašlja se nam poroča: V noči od 17. na 18. okt. poizkusili so neznani tatje vlomiti v prodajalno jestvin Ig. Mreina v Zg. Kašlju. Poskušali so vreči železne mreže iz okna z močnim kolom, kateri se je našel na licu mesta. Tatovi so bili pregnani, ker je moral sorodnik Ig. Mreine oditi ponoči ob 3. uri v službo. Mreže v oknu so bile močno in se niso dale izruvati, so pa vendar precej poškodovane. Orožništvo storilce pridno zasleduje.

Štalarske novice.

Š Umrl je v Pišecah pri Brežicah g. Josip Pleteršnik, oficial drž. železnice v pokoju. Blagemu pokojniku bodi ohranjen trajen spomin!

Š Politična organizacija Nemcev sklicuje za 29. oktober velik shod v Mariboru, kjer nameravajo Nemci tudi slovenski javnosti razložiti svoj program. Slovenske stranke bodo poslane na shod govornike, ki bodo z zgledi iz Nemške Avstrije nemškimi voditelji dokazali, da je njihova organizacija preuranjena — če ne nepotrebna.

Š Društvo »Gradbena akcija« v Mariboru. Oblast je potrdila pravila splošno-korišne organizacije »Gradbena akcija« v Mariboru. V kratkem se skliče ustanovni občni zbor.

Š Velik dar. G. Fran Korošec, poduradnik v cinkarni v Gaberjih pri Celju je daroval dijaški kuhinji in dijaškemu podpornemu društvu v Celju po 25.000 K, celjski okoliški občini pa za ustanovo za reveže 50.000 K, skupaj torej 100.000 K.

Š Temperatura v Mariboru je včeraj padla od 12 stopinj na 4 stopinje. Okoliške hribe pokriva sneg.

Š Aproxizacija v Slov. Bistrici. Slovenjebistriški občinski odbor je v svoji zadnji seji sklenil, da bo začel v lastni upravi klati živino in prodajati meso, da prisili mesarje na primerno znižanje cen. Izvoliti se je tudi mestni odbor v smislu pravilnika k zakonu o pobijanju draginje.

Š Selaka dostava pri pošti v Makolah. Pri pošti v Makolah je začasno ukinjeno dostavljanje poštnih pošilk po selskem listonoši.

Gospodarstvo.

Nove odredbe v prometu z devizami.

Finančno ministrstvo je izdalo v zvezi s popraj izdanima naredbama pod I. št. 1452 in I. št. 16.453 sledečo naredbo, po kateri se imajo odbori pri Narodni banki in njenih podružnicah glede izdavanja dovoljenj za nakup deviz ravnati do izdavanja novega pravilnika:

1. Dovoljenja za nakup deviz morejo dati odbori, ako se dokaže dospelost plačani za blago, naročeno pred 2. septembrom t. l., ako je dotično naročilo prijavljeno odboru do 21. septembra t. l. in ako je plačanje dospel na podlagi menice, conosementa, povzetja ali pogodbe, zaključene pred 2. septembrom tega leta.

1. Odbori ne morejo dati dovoljenja za nakup deviz, ako je dotično naročilo, izvršeno po 2. septembru, ali ako to naročilo ni prijavljeno odboru do 21. septembra. Za blago, ki je naročeno po 2. septembru t. l. ali ki ni prijavljeno odboru do 21. septembra t. leta, a je dospel v našo državo in leži na postajah, carinarnicah ali pri spediterjih, morejo odbori izdati dovoljenje uvoza, da se blago lahko ocarini in iztovori, toda z izrecno pripombo, da je to dovoljenje uvoza izdano brez obveznosti za kasnejši nakup deviz, ker bo nakup za te slučaje urejen z novim pravilnikom. Stranke morajo ta uvozna dovoljenja shraniti, ker jih bodo imeli o priliki kasnejše zahteve predložiti odboru. Ako je sprejem tako prispelega blaga vezan na plačanje tovarnine v tuji valuti, morejo odbori dovoliti nakup inozemskih plačilnih sredstev edino za plačanje tovarnine v svrhu, da ne zatrpavajo postaje in da se ne podražuje blago s pomnoženo ležarino. Od vseh strank, ki se s tako prošnjo obrnejo na odbor, bodo zahtevali odbori, da takoj prijavijo vse po 2. septembru t. l. naročeno blago, ker se pozneje ne bo uvaževala nobena njihova prošnja in razlog.

3. Istotako morejo odbori izdati dovoljenje za uvoz blaga, ki je kupljeno za dinarje, ako je predložen dokaz, da je inozemski prodajalec soglašal v tem, da za dobljene dinarje ne bo zahteval doznake v tuji valuti, temveč da bo tako dobljene svoje terjatve v dinarjih uporabil v naši zemlji.

Taka terjatve v dinarjih se bo smatrala kot svobodna ter se bo mogla svobodno prenesti z enega računa na drugi.

4. Dovoljenje uvoza blaga za novo naročilo morejo odbori do izdavanja novega pravilnika dajati samo za nabavke za državo, ako dotični prositelj to dokaže z dogovorom, ki ga je sklenil z državo. Taka dovoljenja morejo izdati odbori tudi za nabavke za neobhodne potrebščine industrijske proizvodnje, kakor za sirovine za predelavo, za material in orodje, potrebno za vzdrževanje dela (premog, koks, strojno olje itd.), a za nove investicije in razširjenje industrijskih podjetij se do nadaljnjega naredbe ne bodo izdajala dovoljenja za nakup leviz.

5. Uvozna dovoljenja za uvoz življenjskih potrebščin v zvezi z akcijo za pobijanje draginje izdaja na priporočilo odbora ministrstvo za socialno politiko, a za ta uvoz potrebne devize izdaja generalni inšpektorat finančnega ministstva.

6. Ako uvoženo blago dospe preko kate špedicijske tvrdke, bo plačala stranka tovarnino v dinarjih in se ji v tem slučaju tuja plačilna sredstva ne bodo odobrila. Špediterjem pa morejo odbori izdati inozemska plačilna sredstva samo na podlagi predloženih originalnih borderojev in tovarnih listov, na katerih se ima označiti, da so inozemska plačilna sredstva za tovarnino izdana, odnosno, da je nakup odnosnih vsot odobren.

7. Pogojna dovoljenja se morejo izdati samo za nabavke za državo in industrijo, ako stranka dokaže obveznost ranjšega plačanja ali ako uzanca za nakup dotičnega blaga zahteva plačanje prej, nego je blago dospel (n. pr. pri povzetju).

8. V slučajih, ki niso predvideni s to naredbo, bo odločeval generalni inšpektorat.

9. Nakup deviz: Ker je v interesu stabilizacije naše valute, da se povpraševanje po devizah enakomerno razdeli, da se ne nakupi prevelike zahteve na posamezne devize, je potrebno vsa dovoljenja za nakup deviz v sporazumih s strankami terminirati in večje zneske razdeliti na več dni, t. j. na več tednov. Ako stranka potrebuje n. pr. 1 milijon češkoslovaških kron, more tedensko kupiti samo 200—250.000 K. Prevelike zahteve n. pr. v češkoslovaških kronah in italijanskih lirah, kakor so se pojavile v zadnjih dneh, so uplivate nepovoljno na kurz teh deviz ne samo na našem, temveč tudi na svetovnem trgu. Radi tega je potrebno, da se s strani odbora ta potreba v devizah razdeli in da se brez velikega pretresa na naših borzah zadovolji. Generalni inšpektorat bo čimprej dostavil to naredbo vsem odborom.

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 13.20 K do 13.50 K, ječmen 10.70 K, oves 10 K, koruza 7.80 kron, pšenična moka (št. 0) 19.80 K, (št. 2) 18.80 kron.

g Tržne cene v Mariboru. Novo izdane tržne cene še ne zaznamujejo tistega padanja cen, kakor jih čitamo iz tržnih poročil ljubljanskega trga. Meso pri govedini vztraja na prejšnjih visokih cenah (64—60—56—48 K). Teletina se je celo podražila od 68 na 70 K. Svinjina je stala 1. okt. 90, zdaj izkazuje cenik dvoje cen: 80 in 100 K. Pecenila se je sveža slanina od 148 na 130—140 K, mast od 164 na 152—160 K. — Usnje vztraja še vedno na starih visokih cenah. — Za mleko zahtevajo po 2 K več (12—14 K). — Specerijsko blago je v splošnem ostalo pri prejšnjih cenah, ceneji je sladkor v kristalu od 76 na 64 K, v kockah od 80 na 74 K. Zito, pšenica preje 20 sedaj 18 K, rž je padla od 18 na 14 K, dočim ostalo še vztraja pri starih cenah. Moka je za 3 K cenejša, (0 preje 31 sedaj 28 K), ajdova moka je za 4 K cenejša. — Krma je ostala pri dosedanjih cenah, slama je padla od 600 na 500 K. — Cene pri kurivu se niso spremenile. — Krompir se je v ceni znižal od 10 na 8—7 K. — Ako uradne tržne cene izkazujejo dejanske številke, je Maribor ostal tudi pri novih cenah še vedno najdražje mesto. Iz privatnih virov nam je znano, da mesarji v mestu zahtevajo za količjak boljše meso tudi v prodaji gostilničarjem še več kakor izkazujejo, namreč do 80—86 K.

BORZA.

Zagreb, 18. okt. (Izv.) Devize: Pešta 2.34—2.63, Berlin 2.075—2.175, Italija 2.52—2.56, London 2.5750—2.6250, New York 62.50—63.50, Pariz 4.475—4.525, Praga 198.50—201.50, Dunaj 8—8.50, Curih 11.05—11.15. — Valute: Hra 2.46—2.50, dolar 61.50—62.50.

Curih, 18. okt. (Izv.) Devize: Pešta 0.215, Berlin 0.19, Italija 22.95, London 24.20, New York 543, Pariz 40.70, Praga 18, Dunaj 0.0074, Bukarešt 3.42, Sofija 3.50, Zagreb 2.60, Varšava 0.055, Holandsko 211.75. — Valuta: n.-a. K 0.0078.

Dunaj, 18. okt. (Izv.) Devize: Pešta 29.20, Berlin 25.70, Italija 3096, London 3273.40, New York 73.775, Pariz 5504, Praga 2437, Curih 13.560, Sofija 474.50, Belgrad 1379, Zagreb 344.75, Varšava 6.85, Amsterdam 287.60.

Ljubljanske novice.

Ij Advokat dr. Jakob Mohorič je otvoril odvetniško pisarno v hiši Zadružne gospodarske banke na Miklošičevi cesti, II. nadstropje, v Ljubljani.

Ij Mestnemu magistratu. Stanovaleci Streliške ulice vprašajo g. vladnega komisarja, če Streliška ulica spada še pod mesto ali ne? Pokojni občinski svet je do-

volil, da se kostanji posekajo oz. izkopljejo in je dal les revežem na razpolago. Kostanji so se res izkopali, toda ostale so jame in deloma še tudi debela. Da bi nam magistrat popravil ulico, tega seveda ne moremo zahtevati, ker še itak kljub temu, da je stara ulica, nima kanala. Pač pa prosimo, da nam magistrat nemudoma zasuje jame in spravi na sredi ulice že več tednov ležeča debela s ceste. Če na kmetih ni en dan za ped globoka jama zasuta, je takoj kazen, pri nas v mestu se pa to imenuje naprednost. Če pa Streliška ulica ne spada več pod mesto, prosimo vsaj obvestila, kam naj se obrnemo za pomoč.

Ij Cena mesu in pecivu. Od ljubljanske gospodinje smo prejeli in pričujemo: Dočim je cena goveji živini že davno in znatno padla, seka neki ljubljani. mesar govedino še sedaj po 64 K. Za danes še zamolčimo njegovo ime. Tudi ljubljanski peki se držijo cen. Vselej so hiteli na vzgor s cenami pecivu, kadarkoli je poskočila moka, a danes, ko pada nje cena, se ne premaknejo z vrtoglavo visoke lestvice.

Ij Starešinski sestanek se vrši v petek, 20. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani akademakega doma. Na dnevnem redu je nadaljevanje diskusije o prosvetnem delu in občni zbor Starešinskega orla. Pred sestankom se bo vršila ob pol 8. uri zvečer odborova seja.

Ij Društvo sv. Marte ima v nedeljo, 22. okt. ob 5. polpodne svoj shod. Članice, opozorite druga drugo!

Ij Sestanek hišnih posestnikov ljubljanski. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani ima sestanek svojih članov in drugih posestnikov v petek, dne 20. oktobra t. l. ob 7. uri zvečer na verandi hotela »Union«. Ker se bo na sestanku razpravljalo o tako željno pričakovanem pravilniku k novemu stanovanjskemu zakonu, se pričakuje obilne udeležbe. Isti dan ob 2. uri popoldne se vrši v navedenih prostorih seja delegatov pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani, na kateri seji se vrši razprava o imenovanem ravnilniku, davčni reformi ter drugih stanovskih zadevah. — Predsedstvo.

Ij Tatvina suknja. V kavarni »Zvezdec« je bila ukradena Mihaela Lihtarova črna zimska suknja, vredna 2000 K.

Razstava umetniške šole

»Probuda«.

Eppur si muove! Peščica naših umetnikov in profesorjev na T. S. Šoli se je lotila pred poldrugim letom velike naloge. Ustanovila je umetniško šolo kar na svojo roko pod okriljem društva »Probuda«. Rojenice so sicer prerokovale temu novorojenčku nespodobnost za življenje, a ustanovitelji so bili drugačnega mnenja: bili so od začetka prepričani, da se tako podjetje ne da ustanoviti niti z besedami niti s petičijami in z resolucijami, nego da je treba za to požrtvovalnosti in truda. Seveda tega niso vedeli, ali bo namreč mogoče zbrati dovolj nadarjenih učencev za tako šolo in ali bodo ti dovolj vztrajni, da se bodo s potrebno resnobo poprijeli dolgotrajnega dela. Po preteku prvega polnega šolskega leta lahko trdimo, da so bili ti dvomi nepotrebnosti. Vpisalo se je lepo število učencev, med temi nekaj prav talentiranih. S tem je usoda tega zavoda jasna in vsak dvom o lepem napredovanju istega se bode gotovo sedaj umaknil prepričanju, da pomeni umetniška šola »Probuda« za Slovence lep napredek na šolskem polju.

V nedeljo, 15. t. m. je otvoril prof. Volavšek z informativnim nagovorom zbranimu občinstvu II. šolsko razstavo »Probude«. Omenil je vse težave, s katerimi se je morala šola do sedaj boriti ter je izrazil upanje, da se bo vlada jela zanimati za ta prepotrebni zavod, ki naj pripravi teren za bodočo slovensko državno visoko šolo za umetnost in umetno obrt.

Nato je šolski voditelj g. Fr. Sterlé razkazoval in tolmačil razstavljenata dela, ki obsegajo študije akta in glave po naravi, portretne študije v olju, pokrajinske, ilustrativne in druge študije. Omenil je pouk v anatomiji, slogoslovju in v perspektivi, ki se je tudi vse leto redno vršil.

Nato je v drugi sobi razkazoval oddelek za grafično umetnost in za narodno ornametiko. Prvo je učil g. S. Šantel, drugo g. M. Gaspari.

Razstava je napravila na gledalce najugodnejši utis in občinstvo ni štedilo s pohvalo. Splošno je bilo opažati začudenje, da se je vse to dalo izvesti tekom enega šolskega leta in to kljub omejitvi glede sredstev in prostorov.

Prosveta.

pr Koncert »Glasbene Matice«. Ravnatelj Hrbad se je osvežil in z njim zbor, ki je sicer nekoliko skrčen, pa se je zdel tembolj zaokrožen; kaj je izgubil elementarne sile, je pridobil prožnost in voljnost. Pel je, da so se tudi iskre kresale, dasi je marsikatera pesem tako kot dober dovtip, ki najbolj užiga, ko ga človek prvokrat sliši. Med te pa gotovo ne spadajo Lajovčeve, ker imajo ponavadi toliko bogstva, da dve minuti ne zadoštuje, da bi ga človek s svojim čuvstvom pozajel. Zlasti »Pomladni spevi«, ki je bil izpovedka skoro malo raztrgan, je v drugem delu donel iz globlin silno, kot mogočne orgle, kot molitev, kot cerkevna pesem.

Devova »Svatba« je bila v prvotni zamisli bolj živa, pa pelje pač tudi malo težja. Škoda, da nima še druge kitice, zdaj se lepi glasbeni domisleki prehitro utrinjajo.

Adamič ima v svoji zalogi pač toliko različnih registrov, kakor komaj kdo izmed naših sodobnih skladateljev; poleg tega so mu vsi venomer na uslugo. Kot svetopisemskemu stotniku njegovi vojaki; pa reče poskočnemu: pridi in pride, in mehko žalobnemu: pojdi in gre, in njemu z razvneto bliskajočimi se očmi: stori to, in stori.

Hatzejevi in Andelova spadajo v isto vrsto čudovito samorastle, pa prav tako čudovito naivne in prav tako pristržno iskrene narodne pesmi, ki deluje z najpreprostejšimi, pa zato nič manj izrazitimi motivi: en sam trepetajoč ton ji zadostuje (prim. v pesmi »Čergo moje, čerגיע« polovinko s pripeto osminko in obema poltonskima menjalkama). Ta glasba, ki ji je utri pot med kulturne narode Mokranjčev silni duh, je za nas čisto nov glasben svet, ki nam doni kakor iz bajnih vilinskih dežel. Prav iz istega vrela je bila tudi Biničkega: »Divna noč«, ki ji začetek diha zapadno sanjavo mehko; pa se kmalu prevrže v popolnoma vzhodno dražljive melodične ritmične tvorbe.

Največja privlačnost tega koncerta je bil pač nastop Betettov, ki zna iz enega samega le-

žečega, na dolgo razlegljenega tona izvabiti prav toliko, ali še več očarljive lepote in čustvene toplote, kot iz mogočnega široko razpredenega dramatičnega speva.

Najbolj smo bili pač radovedni na Kergolda. Potrdil nas je tudi on v tem, da tok današnje glasbe teži za čim preprostejšim izrazom; po prebujnih, mamljivo opojnih cvetovih, ki jih je pognala glasba do naših dni, se nam je zahotelo po grenkem okusu trpke aloe, lepote smo žejni, kakršna seva z asketičnega lica globoke samozataje. Pri tem spevu naj omenim prečudno dehtečega ritornela, ki ga je pevec vselej bolj pristržno zapel. — Druga skladba, ki smo jo posebno pazljivo zasledovali, je bil Michlov spev: »Pevac«. Michlovo umetnost označuje najbolj to, da si izbira besedilo našega največjega, najgloblje pesnika in zna v glasbi mogočno potencirati to, kar je Prešeren poel v pesmi. V pričujoči pesmi je spremljanje bolj barvena impresija, kot izrazita glasbena risba, dasi to nasičeno polno zvoneče ozadje pogosto ošinejo bliski glasbenih utrinkov, ki dajo skladbi do čuda plastične izrazitosti. K.

Naradno gledališče.

DRAMA.

Cetrtek, 19. oktobra JACK STRAW. Red C.
Petek, 20. oktobra R. U. R. Red A.

Sobota, 21. oktobra ROMANTICNE DUŠE. Red E.
Nedelja, 22. oktobra. Ob 3. popoldne JACK STRAW. Izven.

Nedelja, 22. oktobra. Ob 8. zvečer R. U. R. Izven.
Ponedeljek, 23. okt. ROMANTICNE DUŠE. Red D.

OPERA.

Cetrtek, 19. oktobra LAKME. Red D.

Petek, 20. oktobra. — Zaprio.

Sobota, 21. oktobra TAJNOST. Red C.

Nedelja, 22. oktobra PRODANA NEVESTA. Izven.

Ljudski oder.

Nedelja, 22. oktobra »HLAPEC«. Noviteta.

Na Vseh Svetih, 1. novembra MLINAR IN NJEGOVA HČI.

Nedelja, 5. nov. »MLINAR IN NJEGOVA HČI«.

Nedelja, 12. novembra KIRKE. Noviteta.

V nedeljo 12. novembra se uprizori KIRKE.

— PO DVANAJSTIH LETIH se preloži za poznejši čas.

Predprodaja vstopnic vselej dva dni pred predstavo od 5. do 7. ure zvečer in na dan predstave od 9. do 12. ure dopoldne in popoldne od 3. ure naprej do začetka predstave v pisarni Ljudskega odra.

V nedeljo, dne 22. t. m. se uprizori na Ljudskem odru burka »Hlapec«. Opozorjamo p. t. občinstvo, da ta burka ni identična s Cankarjevo komedijo »Hlapec«, ki je socialno politična farsa. »Hlapec«, ki ga igra Ljudski oder, je družinska

komedija za smeh in kratek čas. Kdor se hoče od srca nasmejati, pridi v nedeljo v Ljudski dom! Ta komedija se še ni igrala v Sloveniji. Ljudski oder jo igra prvič.

Dramatični tečaj Ljudskega odra se vrši vsako sredo zvečer od 8. ure naprej. Z ozirom na skušnje za predstave se tačasno ta tečaj ne more vršiti več kakor enkrat na teden. Vsi gojenci in gojke tečaja naj se polnoštevilno in točno udeležijo. Vabljeni so seveda tudi vsi starejši igralci in igralke, ker bodo predavanja jako podučljiva in vsesori zanimiva.

Orlovski vestnik.

Smuski naraščaj. Za prihodnjo zimskosportno sezono sprejme smučarski odsek TK. SKALA 20 dečkov in deklic v starosti 10—15 let, da se bodo vežbali v smučskem sportu. Vežbanje se bo vršilo pod strokovnim nadzorstvom in skrbnim varstvom. Smučki bo naraščaj prejel deloma brezplačno, deloma po zelo nizki ceni. Prijave se sprejemajo do najkasneje 1. novembra t. l. v klubovi pisarni hotel »Tivolij«.

Poizvedovanja.

Izgubila se je usnjata denarnica na potovanje po železnici iz Škofje Loke v Ljubljano z vsoto 800—900 Din in raznimi dokumenti, glasečimi se na Geza Wollner, Čakovec. Najditelj se prosi, da iste odda proti visoki nagradi pri portirju hotela Union v Ljubljani.

ADVOKAT

dr. Jakob Mohorič
je otvoril odvetniško pisarno v hiši »Zadružne Gospodarske banke«, v Ljubljani, Miklošičeva cesta, II. nadstropje.

Dr. Démetér Bleiweis - Trsteniški
specialist za nožranje bolezni in za bolezni v nosu in vratu

SE JE POVRNIL
Kongresni trg 15. Od 3.—5. pop.

PRODAJALKO

slovenskega in nemškega jezika, večša lepe pisave, katera ima veselje do knjigovodstva, sprejme M. Berdaj, trgov. z mešanim blagom in semeni, Maribor. — Hrano in stanovanje v hiši. 4418

Zidarje

10 ali več,

za nožranja dela pod streho rabi
»SLOGRAD«, Spod. šiška.

Izprašani kurjač

ki bi rad tudi napravil šestmesečno strojniško prakso, zmožen vseh popravil pri stroju in parnem kotlu in montiranja, želi nastopiti v kakšni tovarni v kakem večjem obratu. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »KURJAC«.

2 čevljarska pomočnika

dobra, sprejemem takoj. Plača dobra, mesto stalno. Hrana in stanovanje ev. v hiši. Prednost imajo člani orlovske organizacije, ozir. vojni invalidi, če so izvečbani v tej stroki. — Avg. Fabjančič, čevlji. mojster, Senovo pri Rajhenburgu.

Vreče za 100 kg

dobro ohranjene, naprodaj.
— Naslov pove uprava tega lista pod številko 4442.

Enonadstropna HIŠA

z 9 stanovanji
na Selu naprodaj. Vpraša se pri: Marini CERK, Novi Vodmat, Vodmatska ulica 4a, Moste pri Ljubljani.

Lepa stavbna PARCELA

pod Tivolijem v Ljubljani, se ugodno proda. — Vprašati pri lastniku: IV. FRELHU, Vrhovčeva ulica 9, I. nadst. r.

Poravnajte naročnino!

Izgubil se je lovski PES

15. okt. v okolici Drenovega griča pri Vrhniki. Pes je pristne istrijske pasme in sliši na ime »DOJAN«. Barve je bele, le na ušesih in zadnjem koncu ima svetlorjavne lise. Kdor bi vedel kaj o njem, naj pošlje pojasnila proti dobri nagradi na Ant. Golmajer, Tržič 171.

Po jako nizki ceni je naprodaj aparat za elektroiziranje ki bi bil pripraven za kakšnega invalida. Naslov pove uprava lista pod št. 4440.

Naprodaj je

kočija

dobro ohranjena, zelo lahka.
Naslov pove An. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. 5.

SODI

od vina in žganja, v prav dobrem stanju, takoj porabni, so naprodaj
KAROL PLANINSEK, Ljubljana, Dunajska cesta.

Velika KREDENCA

dvoedelna, 2 vrati, 12 predalov, za trafiko ali trgovino, celoma hrastova, belo pleskana (2 m x 2-10 m x 65 cm), izvrstno ohranjena, se poceni proda. — Gradišče štev. 5, Trafika. 4437

SODI

Hrastovi, močni, rabljeni, od vina, v dobrem stanju, 6 kom. cirka 100 lit, takoj naprodaj. Ponudbe na: Graščino BOŠTANJ, p. Radna, Dolenjsko.

Otomana

in drugo pohištvo naprodaj pri »BALKANU«, Dunajska cesta štev. 33. 4447

Vinske SODE

iz klanega hrastovega lesa, od 8 do 10 K za liter. pošilja na vagone MILOVAN MILOŠEVAC, Novi Sad.

Trgovalci, konsumna društva

se opozarjajo, da se pri nakupu SIRA obrnejo na tvrdko: ALBIN TURK, Ljubljana, Prešernova ulica 48, katera ima ementalški, holandski in polimentalski sir vedno v zalogi po najnižjih cenah.

Večja množina SODOV

za mošt, vino itd., naprodaj Istotam se kupi nekaj sena in slame, več steklenih, velikih balonov in lahka dira. I. AUGUSTIN, Ljubljana, šiška, Jernejeva cesta štev. 231.

Zimska sezija!

Velike množine zimskega blaga
ravnokar došle.

A. & E. Skaberne Ljubljana
Mestni trg 10

SEDLAR

išče prazno SOBO tudi v okolici Ljubljane. Naslov pove upravništvo SLOVENCA pod štev. 4432.

400 do 500 kg finega, trčnega
pristnega MEDU

različne vrste, je naprodaj. Na drobno do 5 kg po 100 K, od 5 kg naprej po 90 K. Posodo je prinesli s seboj. — Čebelar JOSIP MRAK, Vič 21, pri Ljubljani.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in šivalnih strojev. — F. BAIJEL, Ljubljana, Stari trg št. 28. Sprejme se v polno popravo za email, z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji.

»TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Suhe gobe
in kumno kupuje SEVER & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

„DIAMALT“

Pozor pekli! »DIAMALT«, tvornice Hauser i Sobolka, Beč - Stadlau, v predvojni kakovosti, se zopet dobi pri glavnem zastopniku za Jugoslavijo
EDUARD DUZANEC, Zagreb,

JAKOB PAVLIČ

obl. izkušeni les. mojster DOMZALE. Slov. občinstvu naznanjam, da sem pričel iz- tesarsko obrt. Izvršujem natančno po danih in lastnih načrtih. Projekti in načrti lasne izdelave. SKLADIŠČE Strosmajerova ulica št. 10.

Perilo

za dame, gospode in deco,
opremo za novorojenčke

po najnižjih cenah pri:

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS
Ljubljana, Mestni trg štev. 19.

BERSON

GUMIJEVE PETE

in PODPLATI

ohranijo Vam obutev
trpežno in
elegantno

Dobe se v vseh boljših trgovinah z usnjem ter na debelo pri
BERSON-KAUČUK d. d., ZAGREB, WILSON TRG 7.

Radi preuredbe obrata
prodam popolnoma
nov, kompletni
benečanski
JAREM

(žago) za 1000 mm krlje na 1 do 6 pil,

Viktor Glaser,
lesna industrija, Ruše.

Inserirajte v „Slovenca“!

Rogaška Slatina

Zimska sezona november—marec

Zdravilišče otvorjeno vso zimo
Zdravljenje želodčnih, črevesnih in živčnih bolezni

Podrobna pojasnila
daje ravnateljstvo

Ravnateljstvo

Vedno v zalogi pri
tvrdki

Albin Turk
Ljubljana
Prešernova ul. 48.